

Nr 298.

Av herrar Åqvist och Häckner, *angående översyn av gällande lagar om aktiebolag och om försäkringsrörelse.*

Vid de två sista årens riksdagar ha i andra kammaren väckts motioner om en översyn av gällande aktiebolagslag. Motionerna ha avslagits närmast med den motiveringen, att en översyn i formellt avseende utan avsikt att få till stånd en ändring i det materiella innehållet icke vore försvarbart ur statsfinansiell synpunkt.

När nu åter detta spörsmål aktualiseras genom denna motion, sker det ur delvis andra aspekter. Först och främst ifrågasättes, om verkligen kostnaden för en översyn behöver bli så stor, att inte densamma uppväger de obestridliga fördelar, som en överskådlig och klar lag alltid innebär. Vidare äro otvivelaktigt åtskilliga bestämmelser med materiellt innehåll i behov av revision. Särskilt synes oss detta vara fallet beträffande vissa spörsmål, som kunna uppstå vid enmansbolag och vid koncernbildningar. Man synes t. ex. inte alltid ha hållit möjligheten, att ett aktiebolag kan vara enmansbolag, fullt klar för sig vid utformningen av vissa paragrafer i lagen, och detta har fått egendomliga konsekvenser vid den praktiska tillämpningen.

Vid en översyn av aktiebolagslagen skulle givetvis en översyn ske jämväl av lagen om försäkringsrörelse, som i stort sett ansluter sig till aktiebolagslagen, ävensom av lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser. Den senare lagen är i sin otympliga utformning en skräck även för jurister och har fått till följd, att numera endast s. k. fria pensionsstiftelser bildas. Översynen av denna lag bör dock ske först sedan utredningen om pensionering för anställda i privat tjänst avlämnat sitt förslag.

Det kan här anmärkas, att till och med en av författarna till aktiebolagslagen, professor Håkan Nial, i ett diskussionsinlägg i Ekonomisk Revy 1949: 5 deklarerat, att tiden nu är inne för att aktualisera frågan om en översyn av aktiebolagslagen. Nial har därvid yttrat, att det nyligen framlagda förslaget till lag om registrerade föreningar utgör en anledning att på nytt taga upp frågan om införandet för mindre företag av en enklare form av bolag utan personlig ansvarighet.

På associationsrättens område föreligger färdigt ett förslag till lag om registrerade föreningar, i vilket vissa regler från aktiebolagslagen upptagits. Vidare har finansministern tillkallat sakkunniga för en revision av 1911 års lag om bankrörelse, och 1948 års sparbankssakkunniga ha i uppdrag att verkställa en allsidig och förutsättningslös utredning rörande sparbankernas organisation och verksamhet och att därvid även beakta förslag till ändringar i sparbankslagen, som tidigare framförts från riksdagens sida och

från annat håll. Av denna uppräknning framgår att synnerligen viktiga avsnitt av den svenska lagstiftningen på kreditväsendets och föreningsväsendets område komma att inom den närmaste tiden ändras eller nygestaltas. Detta är ett ytterligare skäl att jämväl låta aktiebolagslagen, den för affärs- och industrilivet viktigaste författningen, undergå en översyn, som självfallet bör äga rum i samband med behandlingen av övriga här anförda författningar. Vid denna behandling bör ej glömmas vad riksdagen i sin skrivelse nr 249 vid 1948 års riksdag med anledning av en motion av herr Holmbäck och med direkt hänsyftning till aktiebolagslagen gav uttryck för, nämligen »önskvärdheten av att inom de kommittéer, som syssla med större lagstiftningsuppgifter, de lagtexter, som utarbetas, granskas ur språklig synpunkt av därtill särskilt kvalificerade personer».

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om en översyn av gällande lag om aktiebolag och lag om försäkringsrörelse.

Stockholm den 26 januari 1950.

Gösta Åqvist.

Yngve Häckner.
